

1 Hac Nedir?

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Hac kelimesinin dilimize Arapçadan geçtiğini ve anlamının bir şeye yönelmek, bir yeri ziyaret etmek, bir şeyi amaçlamak olduğunu biliyor muydunuz?

İslâm'ın beş esasından biri de hacca gitmektir. Hac, Kâbe'yi ve etrafındaki kutsal mekânları, hac mevsiminde, usulüne uygun olarak ziyaret etmektir. Bu ibadeti yerine getirene *hacı* denir. Hac hem bedenle hem de malla yapılan bir ibadettir. Bir Müslümana haccin farz olması için şu şartların bulunması gerekir:

- ❖ Akıl sağlığı yerinde ve ergenlik çağına gelmiş olması
- ❖ Özgür olması
- ❖ Hacca gidip gelecek maddî güce sahip olması
- ❖ Hacca gitmesine engel olacak bir sağlık probleminin olmaması
- ❖ Hacca giderken kullanacağı yolun güvenli olması

Haccın Farzları

1. İhram
2. Kâbe'yi tavaf
3. Arafat'ta vakfe

2 Haccın Önemi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Yolculuğuna gücü yetenlerin hacetmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır.

3 / Âl-i İmrân Suresi, 97. ayet

Hac, yüz binlerce Müslümanın bir araya geldiği bir ibadettir.

Bu yönüyle hac, mahşer gününe benzer. Kendini bu muhteşem kalabalığın içinde bulan insan, Allah'ın huzurunda toplanacağı günü (mahşer) hatırlar. Bu duygu ve düşüncelerle o gün verilecek hesabı düşünür. Böylece

Mahşer hakkında bk. Dinimizi Öğreniyoruz 2, s. 32

daha bu dünyada iken kendini hesaba çekme fırsatı yakalamış olur. Hayatını gözden geçirir, eksiklik ve hataları varsa onları düzeltme ve tamamlama imkânı elde eder. Allah'a, verdiği nimetler için şükrederek günahlarından tövbe eder. Peygamberimizin (as) de buyurduğu gibi anasından doğduğu günkü gibi tertemiz olur.

Haccın diğer ibadetlerden farklı olarak bir de uluslararası yönü ve faydası vardır. Çünkü hac yapmaya dünyanın dört bir yanından Müslümanlar gelirler. Hac için Mekke'ye gelen bir Müslüman diğer ülkelerdeki farklı kültürlerden Müslümanlarla tanışır, onları tanır ve böylece düşünce ufkunu genişletir. İslâm'ın kardeşliğe verdiği önemi bir kez daha ve somut bir şekilde kavrar, birlik ve beraberlik duygusunu daha bir kuvvetle hisseder.

İrki, rengi, cinsiyeti, dili, toplumsal konumu ve yaşı birbirinden farklı insanların bir araya gelip kaynaştığı hacda, insanların eşitlik ve adalet duyguları gelişir. Hacca giden bir Müslüman; makam, mevki ve servet gibi maddî ve dünyaya ait değerlerin önemsizliğini kavrar, bunlarla övünmekten kaçınır.

Hacda zengin-fakir, kadın-erkek, yaşlı-genç herkes eşit şartlarda hareket eder, aynı zorluklarla yüz yüze gelir. Bu durum dayanışma ve yardımlaşma duygularının artmasına ve kardeşlik ruhunun gelişmesine yardımcı olur. Böylece, hacca giden insanlar diğer insanların haklarına saygı gösterme, kırıcı davranışlardan kaçınma gibi olumlu özelliklerini geliştirme imkânına kavuşurlar.

Haccın Yapılışı

- ❁ Mikat denilen yerde ihrama niyet ederek ihramlıklarımızı giyeriz.

- ❁ Mekke'ye varınca Kâbe'yi tavaf ederiz.

- ❁ Safa ile Merve arasında sa'y yaparız.

❁ Arefe günü *Arafat*'a giderek *vakfe* yaparız.

❁ Akşam *Müzdelife*'de kalarak *Müzdelife vakfesini* yaparız. Burada şeytan taşlamada kullanmak üzere taş toplarız.

❁ Kurban Bayramı sabahı (*Zilhicce*'nin 10. günü) *Mina*'ya geçerek şeytan taşlarız.

❁ Ardından kurban keserek tıraş olur ve ihramdan çıkarız.

❁ *Kâbe*'ye giderek farz olan *ziyaret tavafını* yaparız.

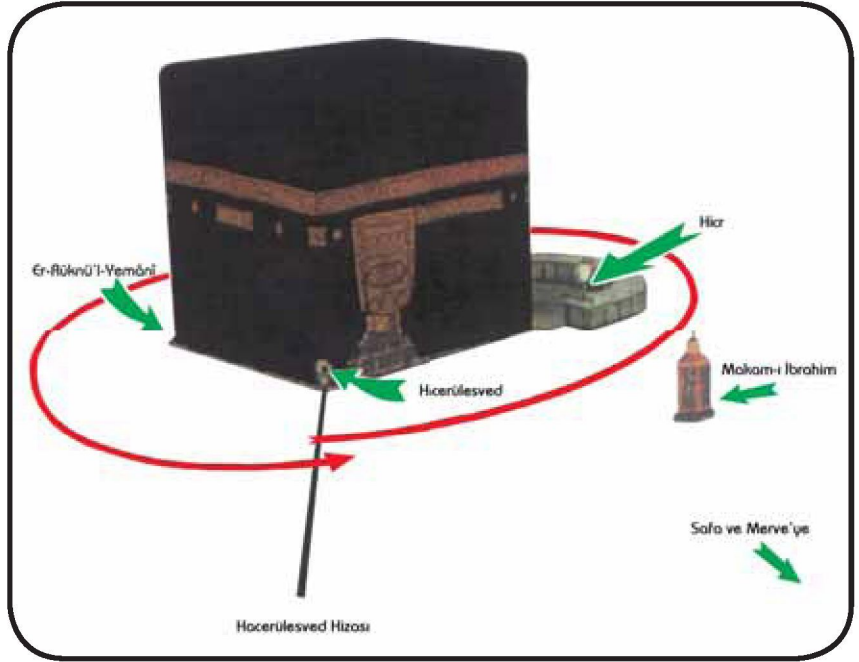

- ❁ Böylece hac ibadetimizi tamamlamış oluruz.
- ❁ Mekke'den ayrılırken *Kâbe*'ye giderek *veda tavafı* yaparız.

3 Hacla İlgili Kavramlar

Mikat: Hacı adaylarının, harem bölgesine girmek için ihramsız geçmemeleri gereken sınırları belirleyen beş noktadır. Bu noktalar Peygamberimiz (as) tarafından belirlenmiştir.

İhram: Oruçluyken yemek yemenin, namaz kılarken gülmenin yasak olması gibi hacın da kendine özgü bazı kısıtlamaları vardır. Hacdaki bu kısıtlamalara ihram denir. İhram, hac yapmaya niyet eden kişinin, normal zamanlarda yapabildiği, çiçek koparmak, saç-sakal tıraşı olmak, dikişli elbise giymek, avlanmak gibi bazı davranışlardan hac süresince uzak durmasıdır.

Hac ibadeti yapılırken giyilen özel giysilere de "ihramlık" ya da "ihram elbisesi" denir.

Vakfe: Kurban Bayramı'ndan bir gün önce Mekke'nin güneydoğusunda bulunan Arafat adı verilen yere gelerek burada bir müddet beklemektir. Vakfe olmazsa hac ibadeti yerine getirilmiş olmaz. Vakfe, Kurban Bayramı'nın arefe günü öğle vaktinden bayramın birinci günü tan yerinin ağarmasına kadarki vakit içerisinde Arafat'ta bekleyip dualar ederek yapılır. Arafat'ta toplanan Müslümanlar günahlarının bağışlanması ve bütün insanlığın iyiliği için Allah'a dua ederler.

Şavt: Hacerüleşved'in bulunduğu köşeden başlayarak Kâbe'nin etrafında bir tur atmaktır.

Tavaf: Kâbe'nin etrafında yedi kez dönmektir. Bir tavaf, şavt adı verilen yedi dönüşten oluşur.

Sa'y: Kâbe'nin doğusunda bulunan Safa ve Merve tepelikleri arasında Safa'dan başlayıp Merve'de tamamlamak üzere dördü gidip, üçü gelişi, toplam yedi kez gidip gelmektir.

Telbiye: İhrama niyet ettikten sonra okunan duadır.

TELBİYE

Emrin baş üstüne Allah'ım,
baş üstüne...

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ

Emrin baş üstüne ey ortaksız
olan! Baş üstüne...

لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ

Tek öveceğim sensin,
kavuştuğum nimetlerin hepsi
sendendir, her şey de senin.

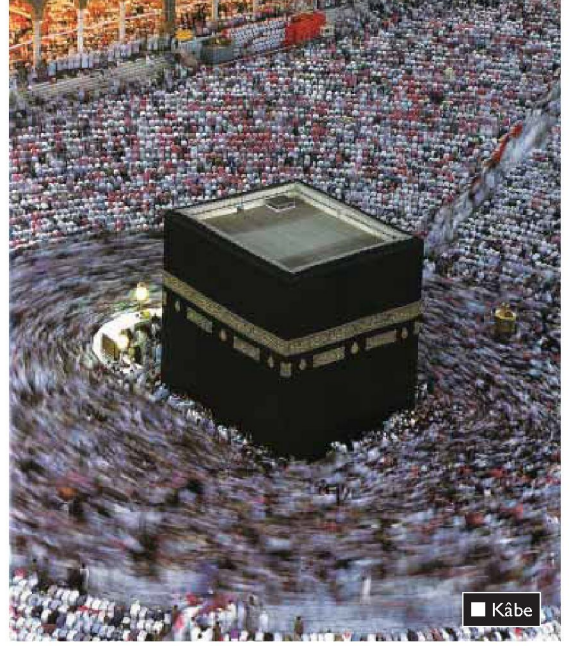
إِنَّ الْحَمْدَ وَالْبِعْثَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ

Yoktur ortağın senin.

لَا شَرِيكَ لَكَ

4 Hacla İlgili Mekânlar

Kâbe: Mekke'de Mescid-i Haram denilen caminin ortasında, dörtgen prizma şeklindeki mabedin adıdır. Diğer bir adı da Beytullah'tır (Allah'ın Evi). Kâbe, Hz. İbrahim (as) ve Hz. İsmail (as) tarafından yapılmıştır. Yeryüzündeki ilk mabettir. Müslümanların namaz kılarken yöneldikleri kiblesidir. Allah, Kur'an'da şöyle buyurur: "(Ey müminler!) Siz de nerede olursanız olun, yüzünüzü Mescid-i Haram'a doğru çevirin." (2 / Bakara Suresi, 150. ayet) Kutsal taş olan "Hacerülesved" (Siyah Taş) Kâbe'nin doğu köşesinde bulunur. Kâbe'yi örten ve üzerinde hac ayetlerinin yazılı olduğu siyah örtü her sene arefe günü değiştirilir.

Safa ve Merve: Kâbe'nin 200 m. doğusunda bulunan iki tepeliğin adıdır. Bu iki tepelik birbirlerine 350 m. uzaklıktadır. Bugün Mescid-i Haram'ın içinde yer almaktadırlar. Yüce Allah şöyle buyurur: "Şüphesiz, Safa ile Merve Allah'ın (dininin) nişanelerindedir." (2 / Bakara Suresi, 158. ayet). Hz. İbrahim (as), eşi Hâcer'i ve oğlu Hz. İsmail'i (as) Allah'ın emriyle bugün Kâbe'nin bulunduğu yerin yakınında bırakıp bazı işleri için oradan ayrılır. Bir süre sonra suları tükenir ve Hâcer su aramaya başlar. Oğlu İsmail'e (as) bir şey olup olmadığına bakmak için bir Safa tepesine, bir Merve tepesine koşarak çıkar. Bugün hac ibadetini yerine getirenler işte Hz. Hâcer'in su aramak için koştuğu bu iki tepe arasında hızlı bir yürüyüşle yedi kez gider gelirler.

Arafat: Mekke'nin 25 km. güneydoğusunda ova görünümünde düz bir alanın adıdır.

Doğusu, kuzeyi ve güneyi dağlarla çevrilidir. Haccın farzlarından biri olan vakfe burada yapılır. Arafat'ın ortasında Cebel-i Rahme (Rahmet Dağı) bulunur.

Müzdelife: Arafat ile Mina arasında Harem sınırları içinde kalan bölgenin adıdır. Hacılar, arefe günü güneşin batışından, Kurban Bayramı'nın birinci günü güneşin doğuşuna kadarki

